

Sławomir Żółkowski

Grodzisk Mazowiecki, st. II, gm. loco,
woj. warszawskie, AZP 59-62/13

Informator Archeologiczny : badania 31, 64-65

1997

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

GRODZISK MAZOWIECKI, st. II, gm. loco, woj. warszawskie, AZP 59-62/13

- osada kultury trzcinieckiej (II okres epoki brązu)
- osada kultury lużyckiej (środkowa i późna epoka brązu - wczesna epoka żelaza)
- osada kultury grobów kloszowych (wczesna epoka żelaza)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez mgr. Sławomira Żółkowskiego (P H U ANWIT Warszawa). Finansowane przez inwestora i właściciela nieruchomości: L. i E. Stawickich oraz E. i A. Mroczkowskich, tj. firmy STAMBET-BUD s.c. Grodzisk Mazowiecki, ul. Mostowa 2.

Pracami archeologicznymi objęto cały obszar stanowiska, zlokalizowanego w granicach działek nr ew. 41 i 48/2. Odsłonięto i przebadano całkowicie północno-wschodnią partię stanowiska, a jego pozostałe części rozpoznano wykopami sondażowymi. Prace ziemne związane z badaniami archeologicznymi prowadzono ręcznie.

Stanowisko zajmowało niewielkie, piaszczyste wyniesienie, wyeksponowane ponad dolinę rzeczki Mrownej.

Badania archeologiczne na stanowisku przebiegały w dwóch etapach. W pierwszym przebadano 130-to metrowej długości i metrowej szerokości wykop (wykop I) biegnący wzdłuż północnej krawędzi działek (wykorzystany później jako wykop pod fundament ogrodzenia działek) oraz 7 wykopów długości 60-90 m, 2-metrowej szerokości (wykopy II-VIII), oddalonych od siebie o 5 m, przebiegających po linii E-W. W drugim etapie badań „wypełniono” przerwy pomiędzy wspomnianymi wykopami w północnej części stanowiska (wykopy IX, XII-XV), w jego części centralnej (wykopy XVI i XVII) oraz poprowadzono dwa równoległe wykopy (wzdłuż linii północ-południe) w południowo-zachodniej części stanowiska).

W przebadanych wykopach zaobserwowano warstwę kulturową barwy jasnobrazowo-ciemnożółtej, o przeciętnej grubości 0,30-0,45 m, zalegającą nieprzerwanie w centralnej i północnej partii stanowiska, kończącej się we wschodniej części działek i wypływającej się w części centralnej stanowiska. W warstwie tej odkryto kilkaset fragmentów ceramiki starożytnej, grupujących się w nieregularne koncentracje (ślady po zniszczonych obiektach?).

Jako luźne znalezisko (w dolnej partii humusu) odkryto fragment żarna z okresu wpływów rzymskich. Ponadto odkryto 13 obiektów starożytnych, występujących w dolnych partiach wspomnianej warstwy i pod nią. Obiekty miały charakter osadniczy (jamy przetwórcze i zasobowe), były owalne (o średnicy 1-1,5 m) i płytkie (miskowate w profilu, o głębokości do 0,5-1,0 m). Ich wypełnisko stanowiła brunatna ziemia, z nielicznymi węglami drzewnymi i niewielką ilością fragmentów ceramiki starożytnej. Odkryte obiekty koncentrowały się w północnej części stanowiska (8) oraz w jego centralnej-południowo-zachodniej części (4), jeden zaś obiekt wystąpił we wschodniej partii stanowiska. Większe fragmenty naczyń grobowych (?) odkryto w południowo-zachodniej części stanowiska, w żółtym piasku, na terenie prawdopodobnie zniszczonym. Rozszerzenie pola prac archeologicznych w tej strefie nie przyniosło nowych znalezisk, potwierdzając jedynie obserwacje świadczące o zniszczeniu części stanowiska, zajmującej kulminację wyniesienia (poprzez orkę i procesy stokowe). We wschodniej części działek stwierdzono znaczne zniszczenia terenu z lat ostatnich - wykopy i doły śmietniskowe oraz zupełny brak materiału zabytkowego. Wykop I ujawnił zniszczenia spowodowane przez wykop pod kolektor. W południowym krańcu stanowiska, w badanych wykopach odkryto gytę i ślady podmokłego niegdyś terenu.

Na podstawie wyników przeprowadzonych badań należy stwierdzić, że stanowisko jest osadą kultury trzcinieckiej (II okres epoki brązu) i kultury grobów kloszowych (?) (wczesna epoka żelaza?) a także kultury lużyckiej (epoka brązu - wczesna epoka żelaza) ze stosunkowo skąpym materiałem zabytkowym w postaci nielicznych fragmentów naczyń glinianych, kilkunastu jam osadniczych oraz płytkiej warstwy kulturowej.

Części centralna i zachodnia stanowiska, leżące na kulminacji wyniesienia zostały zniszczone przez orkę, procesy stokowe i wykopy współczesne.

Badania zakończono.

Grodzisko Dolne, st. 22, gm. loco, woj. rzeszowskie - patrz: środkowa i późna epoka brązu

Hłomcza, st. 1, gm. Sanok, woj. krośnieńskie - patrz: paleolit

HREBENNE, st. 10, gm. Horodło, woj. zamojskie, AZP 85-95/42

- osada kultury wołyńsko-lubelskiej ceramiki malowanej (neolit)
- osada kultury mierzanowickiej (wczesna epoka brązu)
- cmentarzysko kultury mierzanowickiej (wczesna epoka brązu)
- cmentarzysko kultury stryżowskiej (wczesna epoka brązu)
- ślady osadnictwa kultury łużyckiej (środkowa i późna epoka brązu)
- ślady osadnictwa nowożytnego

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez mgr Martę Polańską (Muzeum Lubelskie w Lublinie). Finansowane przez PSOZ. Przebadano 150 m².

Stanowisko zostało odkryte podczas prospekcji powierzchniowej AZP. W sezonie 1997 badania prowadzono w jego południowo-zachodniej i północno-wschodniej części. Celem badań było wyeksplorowanie niszczonej części obiektów (w południowo-zachodniej partii orka wyniosła na powierzchnię pola fragmenty czaszki ludzkiej, a w części północno-wschodniej widoczne były zaciemnienia na powierzchni ziemi) oraz rozpoznanie sytuacji wokół grobu kultury stryżowskiej, odkrytego w 1992 roku. Zarejestrowano 12 obiektów. Odsłonięto trapezowatą w przekroju, pionową jamę osadową kultury mierzanowickiej (ob. 12/97), w której wypełnisku natrafiono na nieliczne znaleziska w postaci fragmentów ceramiki i kości zwierzęcych. Prawdopodobnie tej kulturze należy przypisać także obiekt 10/97, z niekompletnym szkieletem zwierzęcym w partii przydennej. Do czasu uzyskania dat radiowęglowych otwarta pozostaje kwestia przynależności kulturowej i chronologicznej obiektu 3/97, będącego jamą osadową, zawierającą zbiorowy pochówek dziecięcy oraz szczątki zwierzęce. Ponadto odsłonięto 2 groby kultury stryżowskiej. Jeden z nich (ob. 4/97) wyposażony był w amforę, sierp krzemienisty, 3 ozdoby miedziane (zausznica i 2 skręty drutu) i 2 paciorki fajansowe. W drugim, bezinwentarzowym (ob. 7/97), w centralnej części jamy grobowej odkryto źle zachowany szkielet leżący w pozycji wyprostowanej na wznak, zorientowany w kierunku wschód-zachód, głową ku zachodowi. Uchwycono również 6 obiektów bliżej niedatowanych ze względu na brak w ich wypełniskach materiału zabytkowego, a także obiekt nowożytny (ob. 2/97). W górnych partiach wypełnisk obiektów, poza obiektami i na powierzchni stanowiska znaleziono niewielką ilość zabytków, głównie drobne ułamki naczyń kultury wołyńsko-lubelskiej ceramiki malowanej oraz nieokreślonych kulturowo (kultury pucharów lejkowatych ?, kultury łużyckiej.?)

Materiały zdeponowano w Muzeum Lubelskim w Lublinie, dokumentacja znajduje się w WUOZ Lublin Delegatura w Zamościu.

Wyniki badań będą opublikowane w „Archeologii Polski Środkowowschodniej”, t.III, 1998.

Badania powinny być kontynuowane.

HREBENNE, st. 31, gm. Horodło, woj. zamojskie AZP 85-95/75

- ślady osadnictwa neolitycznego
- cmentarzysko szkieletowe kultury mierzanowickiej (wczesna epoka brązu)
- cmentarzysko szkieletowe wczesnośredniowieczne

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez mgr Martę Polańską (Muzeum Lubelskie w Lublinie). Finansowane przez PSOZ. Przebadano powierzchnię 16 m².

Stanowisko zarejestrowane zostało podczas badań powierzchniowych AZP. Usytuowane jest na krawędzi cypla w dolinie bezimiennego cieku. Ekspozycja wynosi około 15 m powyżej dna doliny. W sezonie 1997 odkryto 12 pochówków szkieletowych. Groby występowały na głębokości od kilkunastu do 46 cm od powierzchni ziemi, niekiedy tworzyły układy stratygraficzne (obiekty 1 i 12, 9 i 10). Zwraca uwagę dość regularny układ pochówków względem siebie oraz ich znaczna koncentracja. Nie zaobserwowano zarysów jam grobowych. W jednym przypadku natknięto się na resztki drewnianej